

Mayors for Peace: steden en gemeenten als vredesbouwers

Verlag van de conferentie *Mayors for Peace* tijdens de Temple of Peace – Festival voor Vredesbouwers in Mechelen (31/10/2025).

Lokale besturen kunnen het verschil maken voor vrede. Dat was de centrale boodschap van de conferentie **Mayors for Peace**, georganiseerd door **Pax Christi Vlaanderen** in Mechelen. Burgemeesters, schepenen, stadsmedewerkers en vredesorganisaties kwamen er samen met internationale partners, waaronder **ICAN** (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons), om te onderzoeken hoe steden en gemeenten hun vredeswerking kunnen versterken. De conferentie liet zien dat vrede niet enkel een zaak is van staten en diplomaten, maar vooral van **mensen en gemeenschappen** die bereid zijn te luisteren, te verbinden en verantwoordelijkheid te nemen.

Vrede begint lokaal

Tijdens de openings sessie benadrukten de organisatoren dat gemeenten, als bestuursniveau dat het dichtst bij de burger staat, een unieke rol spelen in het bevorderen van vrede. Ze zijn vaak de eerste getuigen van sociale spanningen, maar ook de eerste plekken waar herstel, solidariteit en verzoening vorm kunnen krijgen. “Lokale besturen staan letterlijk in de frontlinie van de vrede,” klonk het. “Hun beleid, symboliek en keuzes beïnvloeden rechtstreeks hoe burgers met elkaar omgaan.”

De stem van ICAN: steden tegen nucleaire dreiging

In zijn keynote *“How cities are the first victims of nuclear threats”* sprak **Florian van ICAN** over de menselijke dimensie van nucleaire dreiging. Hij wees erop dat steden en hun inwoners de eerste slachtoffers zouden zijn van een kernoorlog, terwijl de beslissingen daarover vaak genomen worden in verre, gesloten vergaderzalen.

“Nucleaire wapens worden besproken bij de NAVO of de VN, maar hun gevolgen spelen zich af in onze straten, scholen en ziekenhuizen. Veiligheid mag niet worden gemeten aan de kracht om te vernietigen, maar aan de capaciteit om te beschermen.”

ICAN, dat in 2017 de **Nobelprijs voor de Vrede** ontving, riep lokale besturen op om zich uit te spreken voor het **VN-Verdrag inzake het Verbod op Kernwapens**. Meer dan 150 Belgische gemeenten hebben dat al gedaan via de **ICAN Cities Appeal**. Florian moedigde de aanwezigen aan dit engagement te hernieuwen, want “hoop is geen strategie, stilte evenmin”.

Vrede groeit van onderuit

Tijdens de panels en werksessies deelden burgemeesters en schepenen concrete voorbeelden van hoe zij lokaal vrede handen en voeten geven. In **Mechelen** wordt internationale solidariteit — met zustersteden in Oekraïne en Palestina — verbonden met buurtgerichte projecten voor samenleven en jongeren. Schepen **Patrick Princen** vatte het kernachtig samen:

“We moeten niet de oorlog voorbereiden om vrede te brengen, maar de vrede voorbereiden om oorlog te voorkomen.”

Damme, vertegenwoordigd door burgemeester **Joachim Coens**, benadrukte de kracht van ontmoeting. In een samenleving die steeds digitaler en individualistischer wordt, kiest Damme bewust voor fysieke dialoog en culturele verbondenheid. “Vrede begint niet met wapens, maar met woorden,” zei Coens.

Andere gemeenten brachten inspirerende praktijken aan. **Ieper**, wereldwijd ondervoorzitter van *Mayors for Peace*, pleitte voor een verbreding van de werking naar een algemene

cultuur van vrede. **Mortsel** koppelde haar herdenkingsprojecten aan een ethisch aankoopbeleid dat producten uit conflictgebieden uitsluit. **Kasterlee** en **Brugge** zetten in op symbolische acties met vredesbomen, kunst en educatie, terwijl **Westerlo** sinds 2006 een eigen schepen van vrede heeft. In **Herent** is internationale samenwerking zelfs structureel verankerd: de gemeente reserveert jaarlijks 1% van de loonsom voor solidariteitsprojecten.

Zo ontstond een rijk palet van lokale initiatieven — van bibliotheekprojecten tot stille cirkels, van ethische aanbestedingen tot vredesherdenkingen met scholen. Wat hen verbindt, is eenzelfde overtuiging: **vrede is niet iets wat bovenaf wordt opgelegd, maar iets wat van onderuit groeit.**

Een gezamenlijke belofte

Aan het einde van de conferentie ondertekenden de deelnemende steden de **gezamenlijke intentieverklaring “Vredesgemeenten: lokale besturen als vredesbouwers”**, een engagement dat in de **Temple of Peace** in Mechelen kracht werd bijgezet. Daarin beloven lokale besturen om vrede en geweldpreventie structureel te verankeren in hun beleid, dialoog en herstel te bevorderen, bewustmaking rond mensenrechten te stimuleren en de samenwerking binnen *Mayors for Peace* en met partners als ICAN voort te zetten.

De verklaring is meer dan symbolisch: ze onderstreept dat steden als Mechelen, Ieper, Brugge, Damme en vele anderen hun rol opnemen in een mondiale beweging voor vrede, ontwapening en rechtvaardigheid.

De kracht van het lokale

De conferentie sloot af met een optimistische noot. De aanwezigen waren het erover eens dat de grote mondiale uitdagingen — oorlog, klimaat, ongelijkheid — te complex zijn voor één overheid of instelling, maar dat **lokale besturen de sleutel in handen hebben om vrede tastbaar te maken**. Door te kiezen voor ontmoeting, ethiek, educatie en solidariteit kunnen gemeenten een tegenstem bieden aan onverschilligheid en cynisme.

Zoals een deelnemer het verwoordde: “Vrede is geen verre droom, maar een dagelijkse keuze.”

De *Mayors for Peace*-conferentie in Mechelen herinnerde iedereen eraan dat die keuze begint bij onszelf — in onze straten, gemeenteraden en buurten — en dat elke stad een **lichtpunt van vrede** kan zijn in een wereld die dat meer dan ooit nodig heeft.